

Telegraful Român

Anul 166 • nr. 45-46

1 decembrie 2018

ÎNDEMN PASTORAL pentru constituirea Fondului Filantropic Eparhial 2019

† LAURENȚIU,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Iubiții mei fii sufletești,

Preamilostivul Dumnezeu ne-a învrednicit să ajungem, și în acest an, vremea sfântă a Postului Crăciunului, rânduit de Sfânta noastră Biserică ca o perioadă de pregătire sufletească pentru întâmpinarea, înțelegerea și trăirea Tainei Iubirii lui Dumnezeu pentru noi, oamenii, arătată în Întruparea Fiului Cereș la „plinirea vremii”. Dumnezeu-Cuvântul, Cel nevăzut cu ochii trupești, necuprins cu mintea și neatins cu mâna, Se face Om văzut cu ochii, ascultat cu urechile, înțeles cu mintea și atins cu mâinile, pentru a ne dăruia nouă, oamenilor, limitați și trecători, Viața Lui cea sfântă, nemărginită și veșnică. Această Taină a Iubirii negrăite pentru noi este singura cale prin care aflăm adevărata fericire și împlinire a vieții noastre, ca ființe create după chipul lui Dumnezeu și chemate să ajungem la asemănarea cu El.

Mărturii vii, în acest sens, sunt sfinții Lui, ale căror chipuri transfigurate de lumină cerească și har dumnezeiesc împodobesc bisericile noastre și ne cheamă pe toți să răspundem Darului Iubirii dumnezeiești, ridicându-ne viețile din

întunericul patimilor la lumina curăției și sfințeniei vieții. Perioada Postului Nașterii Domnului este plină de harul și bucuria sufletească a prăznuirii multor sfinți: proroci, ierarhi, mucenici sau cuvioși, care ne însoțesc duhovnicește pe calea Postului și mijlocesc alose daruri spirituale pentru noi. Între toți aceștia se distinge, în mod deosebit, chipul luminos al Sfântului Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, cel mai popular sfânt al creștinătății, pe care, astăzi, cu dragoste și adâncă evlavie îl cinștim.

Născut în jurul anului 260 în localitatea Patara din Asia Mică, într-o familie de oameni evlavioși, care i-au însușit credința cea adevărată, dragostea față de Dumnezeu

și față de semenii, Sfântul Nicolae, fiind orfan de tânăr, a rămas în grija unui unchi al său, pe care-l chema tot Nicolae. A cunoscut asprimea vieții creștine, trăind o mare parte a vieții în timpul împăraților persecutori Dioclețian (284-305) și Maximian (286-305), însă în ciuda asprimii persecuțiilor, de tânăr și-a dăruit viața întru totul slujirii lui Dumnezeu, iar multa avuție și-a împărțit-o săracilor. După

un pelerinaj la Locurile Sfinte, a viețuit într-o mănăstire din locurile natale și a fost hirotonit preot. Frumusețea virtuților lui, curăția vieții, credința jertfelnică, dar mai ales puterea cuvântului și a faptelor de milostenie erau bine cunoscute în întreg ținutul. A ajutat o mulțime de oameni necăjiți, săraci, orfani și, de aceea, a devenit foarte iubit de concetățenii săi. Astfel, după moartea arhiepiscopului din Mira Lichiei, întreg poporul, într-un glas, l-a ales ca episcop al acestei cetăți pe Nicolae. Întreaga viață de arhipăstor și-a adus-o ca pe o ofrandă preacurată slujirii lui Dumnezeu printre oameni. A ajutat pe cei aflați în primejdii, a purtat de grijă în mod special celor nevoiași, arătându-se pentru toți un părinte mângâietor, sprijinitor, plin de bunătate, blândețe și

iubire milostivă.

Sfântul Nicolae a fost și un statornic apărător și mărturisitor al drepte credințe. Pentru vrednicia credinței lui, Sfântul Împărat Constantin cel Mare l-a invitat, în anul 325, să participe la Sinodul I Ecumenic de la Niceea, fiind unul dintre cei 318 episcopi din toată lumea, unde și-a adus, ca ierarh teolog, o semnificativă contribuție la apărarea învățaturii despre dumnezeirea Fiului, combătând cu fermitate învățăturile cele pierzătoare de suflet ale ereticului Arie din Alexandria Egiptului.

(continuare în p. 2)

Nu ne vom opri aici

Teodor BACONSCHI

Anul Centenarului s-a încheiat. Unii au făcut de-a lungul său eroarea de a crede că aceasta e vârsta României: n-au mai văzut veacurile trecute, de coagulare națională prin cultură, luptă de emancipare politică și coeziune spirituală. Alții au tratat pragul acesta simbolic în stilul nostru demagogic, patriotard, triumfalist, sforăitor, defilând cu pieptul bombat și umplându-și buzele cu lozinci pretins imbatabile. Cei mai mulți români și-au văzut de viața proprie, adesea triști, uneori bucuroși, alții plini de speranță că, dacă am biruit cândva, nu vom fi lipsiți nici pe viitor de inteligența supraviețuirii decente. Grație efortului mai multor edituri și programului academic organizat sub egida câtorva instituții publice, am putut descoperi, dacă ne-am dorit asta, multiple aspecte neștiute din Marele Război finalizat prin formidabila noastră Reîntregire: deși manualele comuniste au ascuns însuși miezul evenimentelor (deformându-le *partinic* semnificația și ecoul), am priceput cu toții, cu date concrete, imagini de arhivă și documente revelatoare, că fără monarhie, asociată unei elite politice vrednice, și fără Biserica Ortodoxă (înfrățită *ad-hoc* cu alte culte) n-am fi reușit adunarea întregii suflări românești între granițe comune și suverane. S-a produs astfel o restituire importantă, ba chiar o restaurare a memoriei colective sub semnul adevărului. Un adevăr care, ca întotdeauna, nu e neapărat confortabil. La intrarea în conflagrația care avea să spulbere imperiile protector-opresoare, armata noastră era slab echipată. Au murit de tifos exantematic, în spitale de campanie prost înzestrate, cam tot atâția, dacă nu chiar mai mulți soldați decât pe câmpul de luptă. Fără prăbușirea Imperiului Țarist sub lovitura de stat bolșevică (urmată de Războiul Civil), Basarabia nu

(continuare în p. 2)

Din cuprins:

Pr. Alexandru Socaciu

Șaguna și Pușcariu la înființarea ASTREI – o prietenie din satul Veneția de Jos, județul Brașov | pagina 5

Pr. Dr. Ciprian Valentin Bîlbă

Conștient și inconștient în Inteligența Socială – cunoașterea de sine, premisă a relațiilor autentice (II) | pagina 6

Prot. Dănuț Benga

Cuvânt la înmormântarea Părintelui Nicolae Coman | paginile 4 și 6

Îndemn pastoral pentru constituirea Fondului Filantropic Eparhial 2019

(urmare din p. 1)

Pentru bunătatea și blândețea inimii lui, pentru puterea duhovnicească a rugăciunii și a postirii, Sfântul Nicolae a fost binecuvântat de Dumnezeu cu darul facerii de minuni încă din timpul vieții, dar, mai ales, după mutarea sa la ceruri, a mijlocit dinaintea Domnului împlinirea multor lucrări minunate în viața celor care s-au rugat lui cu credință. Imnele liturgice care împodobesc slujirea noastră de astăzi exprimă prinosul iubirii și cinstirii noastre pentru chipul minunat în care harul și milostivirea lui Dumnezeu lucrează neconținut prin cel care s-a făcut pe sine *vas ales* al Duhului Ceresc, Sfântul Ierarh Nicolae. De aceea, sfințele sale moaște, izvorătoare de mir, au fost cinstite cu multă evlavie, de-a lungul istoriei, de nenumărați credincioși, care au aflat multă mângâiere și ajutor. Astăzi, sfințele sale moaște se află în Italia, la Basilica din Bari, unde au fost duse în anul 1087, iar un fragment din mâna dreaptă a Sf. Nicolae a fost adus, încă din sec. XVI, din timpul domnitorului Mihai Viteazul, la Biserica „Sfântul Gheorghe”-Nou din București.

lubiți credincioși,

Sărbătoarea Sfântului Nicolae, care se află în miezul Postului Crăciunului, ne cheamă, de fiecare dată, să ne înnoim viața noastră creștinească, prin lucrarea bunătății și a iubirii față de semenii, a dărniceii și a generozității. Chipul lui Dumnezeu strălucește în noi în măsura în care reușim să unim cuvântul cu fapta cea bună, cultivând iubirea milostivă și bunătatea față de cei din jur. Harul lui Dumnezeu este cel care schimbă inimile noastre, care le vindecă de răutate, de egoism, de lăcomie, de ambițiile noastre pătimase și de toate celelalte patimi care ne întunecă iubirea și bunătatea, însă condiția fundamentală este să *dorim cu adevărat* să fim mai buni, mai iubitori și să ne deschidem porțile inimii. Astfel, Domnul Dumnezeu, prin harul Său, lucrează sfințirea vieții noastre. El poate și vrea să facă din fiecare suflet un *templu* al bunătății, al blândeții, al iubirii și al vieții celei adevărate, care răzbate de dincolo de pragul acestei lumi.

Să privim astăzi spre viețile noastre: printre multele lucruri, griji și preocupări din viața de zi cu zi, oare mai vedem necazul, nevoile sau încercările celor din jur? Oare cuvintele și rugămintele sărmanilor găsesc ecou și în sufletele noastre? Oare ne punem mâinile și picioarele în lucrarea și împlinirea Evangheliei Iubirii milostive a Domnului Hristos pentru lume?

Sunt atâția copii care îndură absența părinților, foamea și alte nevoi ale unei copilării triste. Sunt atâția bătrâni abandonati, pe sufletele cărora apasă povara singurătății și a neajunsurilor. Sunt atâția „Lazări” care stau și bat la porțile inimilor noastre așteptând un gest de omenie, un semn al bunătății și al blândeții care să-i mângâie.

În viața de dincolo vom duce cu noi doar ceea ce am dăruit aici pe pământ. Nu ne însoțește nici slava acestei lumi, nici avuțiile pe care le-am adunat în jurul nostru, ci numai bogăția spirituală a binelui săvârșit și lumina iubirii milostive pe care am dăruit-o prin cuvintele și faptele noastre.

Așadar, călători spre Darul cel Mare și Dumnezeiesc al Crăciunului, se cuvine, an de an, să învățăm să răspundem cu bunătate și dărnicie la nesfârșita milostivire și bunătate ale lui Dumnezeu pentru noi, arătate prin Întruparea Fi-

ului Său veșnic, Domnul nostru Iisus Hristos. Numai cu inima plină de blândețe și iubire milostivă față de semenii, cuprinsă de bucuria facerii de bine, putem înțelege, putem trăi cu adevărat și primi în viața noastră Harul, Bucuria cea mântuitoare și Viața cea nouă Care Se naște în ieslea Betleemului.

Astăzi ne bucurăm sufletește de darul prăznuirii Sfântului Ierarh Nicolae. Ne apropiem cu inimile de sfințenia vieții lui, ascultând frumusețea laudelor duhovnicești pentru cel ce este îndreptător al credinței, pildă a blândeților, învățător al înfrânării, care a câștigat cu smerenia cele înalte și cu sărăcia cele bogate; ne apropiem cu vederea de chipul luminos al Sf. Nicolae zugrăvit în icoane – așa cum a rămas el în memoria Bisericii Dreptmăritoare de-a lungul istoriei – un chip al păstorului sufletesc dăruit cu jertfelnicie Bisericii lui Hristos, în care se concentrează toată strălucirea bunătății și iubirii lui pentru oameni. Să-i urmăm și noi pilda credinței, smereniei, rugăciunii, dar, mai ales, pilda iubirii milostive pentru semenii.

lubiți fii sufletești,

În Arhiepiscopia noastră s-a statornicit de mulți ani o frumoasă tradiție, aceea a realizării, cu prilejul sărbătorii Sfântului Nicolae, a unei Colecte generale, pe întreaga eparhie, pentru constituirea Fondului Filantropic Eparhial. Scopul acestui fond de întraajutorare, care vine în continuarea colectei de alimente și îmbrăcăminte realizate la îndrumarea Sfântului Sinod, în prima Duminică a acestui post, este acela de a sprijini lucrarea social-filantropică și misionară a Arhiepiscopiei Sibiului, mai ales în aceste vremuri dificile pe care le trăim și în care mulți dintre semenii noștri sunt lipsiți de cele necesare traiului, solicitându-ne ajutorul.

În acest an, 2018, din fondul realizat anul trecut, respectiv 136.195 de lei, au fost acordate, prin Departamentul de Asistență Socială al Arhiepiscopiei noastre, ajutoare substanțiale familiilor sărace, nevoiașe, unor copii orfani, oamenilor bolnavi care aveau nevoie de sprijin pentru procurarea de medicamente, precum și unor elevi și studenți cu o situație materială precară, care aveau nevoie de sprijin pentru continuarea studiilor.

Avem încredințarea deplină că și în acest an dragostea și dărnicia credincioșilor noștri va fi mare, la fel ca în anii precedenți, și că vor dăruia cu credință pentru ajutorarea celor aflați în nevoi, bine știind că iubirea milostivă este dovada și măsura vieții noastre creștine, că rugăciunile personale și nevoințele noastre duhovnicești își găsesc împlinirea în faptele iubirii milostive, care „acoperă mulțime de păcate” (I Petru 4, 8).

Cu nădejdea că îndemnul nostru pastoral va fi o întărire în credință și o chemare la fapta cea bună în folosul semenilor bolnavi și neajutorați, ne rugăm Domnului Iisus Hristos, de la Care vine „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit” (Iacob 1, 17), să vă binecuvânteze pe toți cu iubirea, mila și bunătatea Sa dumnezeiască, spre a arăta, mai ales în vremea acestei binecuvântate călătorii spre Taina Betleemului, multă rugăciune și grijă pentru cei bolnavi, precum și milostenie față de cei neajutorați.

Tuturor acelor care poartă numele binecuvântat al Sfântului Ierarh Nicolae le adresăm călduroase urări de sănătate, pace sufletească și alese împliniri duhovnicești.

Întru mulți și binecuvântați ani tuturor!

Nu ne vom opri aici

(urmare din p. 1)

s-ar fi întors la matcă. Fără misiunea militară organizată de generalul Berthelot, nu am fi izbutit să ținem frontul și să fim avantajați la masa negocierilor de pace. În sfârșit, fără forța mondială emergentă a Statelor Unite – și filozofia liberală care-l determina pe președintele Woodrow Wilson să apere „principiul naționalităților” – nici agenda românească n-ar fi avut câștig de cauză la Versailles.

Pe planul vieții interne, 2018 a fost marcat de o relativă instabilitate politică (peste 70 de miniștri s-au perindat în trei guverne, numai în ultimii ani), într-o ambianță publică agitată, degradată prin violențe verbale și tribalisme. Exodul creierelor și contraselecția par implacabile, căci nimeni nu le opune o voință contrară, argumentată și pragmatic pusă în operă. Regional, Ucraina rămâne fragilă, Republica Moldova se îndepărtează de UE, statele din grupul Vișegrad cochetează cu iliberalismul, Bulgaria ne-o ia înaintea (căci va „scăpa” de MCV), în vreme ce relațiile interordoxe cunosc tensiuni greu de ascuns și pline de tentații centrifugale (mai ales că tocmai problema „centrului” pare să înfierbânteze agenda feluritelor Biserici). Și la nivelul UE trăim incertitudini de etapă, după Brexit și în perspectiva unui model *multispeed*, cu buget separat pentru Eurozonă, fără a mai pune la socoteală progresul electoral al forțelor populiste, de stânga sau de dreapta, unite printr-un discurs eurosceptic.

Evident, nu aici și acum e loc pentru o listă de propuneri remediate. Am făcut un bilanț sumar, cu gândul la recent sfințita Catedrală Națională, închinată Lui Dumnezeu și eroilor sau martirilor cărora, înainte de un asemenea Altar, le dedicasem o smerită ectenie liturgică. Să admitem: în cele trei decenii postcomuniste nu ne-am învrednicit de nimic monumental, cu această unică și elocventă excepție. Am dus și noi ceva până aproape de capăt (căci finisajele Marii Biserici vor continua câțiva ani). Mai bine mai târziu, decât niciodată! Vestea bună – veritabilă evanghelie pentru un popor care se chinuie adesea de unul singur – e că acest monument este unul eclezial, închinat legământului dintre români și Hristos, ca Mântuitor al lumii. Căci numai El, Dumnezeu întrupat, ne-a redat acum șase luștri *libertatea constitutivă*, pe care numai cu ajutorul Său o vom folosi mai inteligent, în următorul secol românesc.

LITURGHIE • PASTORAȚIE • MĂRTURISIRE

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Joi, 1 noiembrie. A participat la deschiderea Simpozionului internațional „Franța, o inimă care a bătut pentru Marea Unire”, desfășurat la Biblioteca Județeană „ASTRA” din Sibiu. În cadrul evenimentului a rostit un cuvânt de felicitare și de binecuvântare pentru toți participanții. În aceeași zi a participat la deschiderea oficială a celei de-a XVIII-a ediții a *Târgului Național de Carte și Revistă Religioasă*, adresând celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Vineri, 2 noiembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Duminică, 4 noiembrie. A oficiat împreună cu Preasfințitul Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei, Preasfințitul Petroniu, Episcopul Sălajului, și Preasfințitul Timotei, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului, și un sobor de preoți și diaconi slujba de binecuvântare a lucrărilor de reînnoire a Catedralei cu hramurile „Sfântul Ierarh Nicolae” și „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din municipiul Sfântu Gheorghe, județul Covasna. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor prezenți un cuvânt de învățătură.

Luni, 5 noiembrie. A avut program de audiențe și lucrări de birou.

Marti, 6 noiembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Miercuri, 7 noiembrie. A avut program de lucru la cabinet.

Joi, 8 noiembrie – Soborul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil. A slujit Sfânta Liturghie la Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Sibiu, care și-a sărbătorit sfinții ocrotitori. În cadrul Sfintei Liturghii, diaconul Bogdan Mihai Roman a fost hirotonit preot pentru Parohia Poiana Sibiului II, Protopopiatul Săliște, iar tânărul teolog Petre Laurențiu Voicu a fost hirotonit diacon.

Vineri, 9 noiembrie. A vizitat șantierul de lucrări de la Centrul Cultural „Buna Vestire” din Copșa Mică, jud. Sibiu.

Sâmbătă, 10 noiembrie. A oficiat slujba de sfințire a Paraclisului „Sfântul Mare Mucenic Mina” amenajat în demisolul noii biserici din localitatea Hărman, județul Brașov. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură. La final, a oferit acte de cinstire tuturor binefăcătorilor și ctitorilor locașului de cult. În aceeași zi a participat la sala „Patria” din Brașov la un concert de muzică religioasă și tradițională, organizat cu scopul strângerii de fonduri pentru construcția Catedralei Naționale, la care au participat elevi, foști elevi și profesori ai Liceului Vocațional de Muzică „Tudor Ciortea” din Brașov, orchestra de folclor „Rapsodia” a liceului brașovean, cvintetul „Anatoly”, orchestra „Plaiuri Transilvane”, precum și alte ansambluri și interpreți în calitate de invitați speciali.

Duminică, 11 noiembrie. A slujit Sfânta Liturghie la Biserica cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Mina” din cartierul „Noua”-Brașov, alături de un sobor de preoți și diaconi. A adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură. La final, Înaltpreasfinția Sa a oferit doamnei prof. Ariana Oana Bucur, inspector școlar general al județului Brașov, distincția *Crucea Șaguniană pentru mireni*, ca semn de apreciere pentru implicarea și sprijinirea învățământului brașovean.

Luni, 12 noiembrie. A prezidat Conferința preoțească de toamnă desfășurată la Biserica „Sfântul Nicolae” din Brașov, la care au participat preoții din Protopopiatele Brașov, Bran-Zărnești și Săcele și a avut ca temă principală „Făuritorii Marii Uniri de la 1918”.

Marti, 13 noiembrie. A prezidat Conferința preoțească de toamnă cu tema „Făuritorii Marii Uniri de la 1918”, desfășurată în Aula „Mitropolit Ioan Mețianu” de la Facultatea de Teologie din Sibiu, la care au participat preoții din Protopopiatele Sibiu, Săliște, Avrig, Mediaș și Agnita. În aceeași zi, alături de părinții profesori și cadrele didactice ale Facultății de Teologie, a oficiat la Paraclisul Mitropolitan slujba de parastas pentru Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu, fostul rector al Institutului Teologic Sibiu.

Miercuri, 14 noiembrie. A prezidat Conferința preoțească de toamnă desfășurată la Protopopiatul Făgăraș, la care au participat preoții din Protopopiatele Făgăraș și Rupea.

Joi, 15 noiembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Sâmbătă, 17 noiembrie. A participat în Sala Festivă a Bibliotecii Județene „ASTRA” din Sibiu la Conferința Națională „Împreună pentru România Creștină”, susținută de Platforma civică apolitică „Împreună”. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Duminică, 18 noiembrie. A oficiat Sfânta Liturghie și a adresat un cuvânt de învățătură credincioșilor prezenți la Schitul „Schimbarea la Față a Domnului” situat în stațiunea Păltiniș, județul Sibiu.

Luni, 19 noiembrie. A participat la Monumentul Eroilor din Sibiu, Pădurea Dumbrava, la o ceremonie de comemorare a eroilor căzuți la datorie pe teritoriul țării noastre în Primul și al Doilea Război Mondial. A oficiat un parastas împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

Marti, 20 noiembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Miercuri, 21 noiembrie – Intrarea în templu a Maicii Domnului. A oficiat slujba de sfințire a bisericii cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae și Sfântul Ierarh Andrei Șaguna” din localitatea Jina, Protopopiatul Săliște, județul Sibiu. A oficiat Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură.

Joi, 22 noiembrie. A participat la Pavilionul Muzeal Multicultural al Muzeului Civilizației Populare Tradiționale din Dumbrava Sibiului, la Simpozionul național „Patrimoniu cultural înainte și după Marea Unire”, în deschiderea căruia a adresat participanților un cuvânt de binecuvântare.

Vineri, 23 noiembrie. A avut program de lucru la cabinet.

Sâmbătă, 24 noiembrie. A participat la Ședința solemnă a Sfântului Sinod desfășurată în prezența Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic. În aceeași zi a participat la oficierea primei slujbe de pomenire a eroilor neamului românesc desfășurată la Catedrala Mântuirii Neamului, alături de soborul alcătuit din ierarhi, preoți și diaconi, condus de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

Duminică, 25 noiembrie. A participat alături de membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la slujba de sfințire a Catedralei Naționale, prezidată de Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I și de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

Luni, 26 noiembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Marti, 27 noiembrie. A participat la deschiderea festivităților prilejuate de *Zilele Șaguniene*. A participat la Simpozionul Internațional „Teologii Ardeleni și Marea Unire” desfășurat în Aula „Mitropolit Ioan Mețianu” de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” din Sibiu. În aceeași zi, a participat la Gala Voluntarilor ITO „Bucuria împreună-slujirii”, prilej cu

care tinerii voluntari de la ediția din acest an a Întâlnirii Internaționale a Tinerilor Ortodocși (ITO) au primit certificate de voluntariat. Înaltpreasfinția Sa i-a binecuvântat pe tinerii voluntari și le-a mulțumit pentru tot ceea ce au făcut atât în lunile de pregătire, cât și pe întreaga perioadă a evenimentului desfășurat în perioada 6-9 septembrie 2018.

Miercuri, 28 noiembrie. A participat la manifestările prilejuate de omagierea Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan și Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc, la împlinirea vârstei de 80 de ani, respectiv 70 de ani. Aceasta a avut loc în Aula „Mitropolit Ioan Mețianu” a Facultății de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna”, ocazie cu care au fost lansate cele două volume omagiale: „Voi pune înainte Ierusalimul, ca început al bucuriei mele. Studii și evocări în onoarea Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan” și „Sfânta Scriptură în Biserică și Istorie. Studii și evocări în onoarea Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Mihoc”.

Joi, 29 noiembrie. A participat în Catedrala Mitropolitană din Sibiu la serbarea patriotică organizată de cei 400 de elevi din ciclul gimnazial de la Colegiul Național „Octavian Goga” din Sibiu. Elevii au interpretat mai multe cântece patriotice, iar la final Înaltpreasfinția Sa le-a adresat un cuvânt de binecuvântare. În aceeași zi, a participat în Parcul Astra din Sibiu, la ceremonia de dezvelire a bustului marelui om politic Alexandru Vaida-Voievod. A oficiat o slujbă de binecuvântare. De asemenea, a participat la ședința festivă a Consiliului Județean Sibiu dedicată Zilei Naționale a României și Centenarului Marii Uniri. A oficiat un Te Deum și a adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare. Seara, în ajunul prăznuirii Sf. Apostol Andrei, Ocrotitorul României, și a Sf. Ierarh Andrei, Mitropolitul Transilvaniei, Înaltpreasfinția Sa a participat la slujba Privegherii de la Catedrala Mitropolitană. A adresat mulțimii credincioșilor și pelerinilor prezenți un cuvânt de învățătură și binecuvântare. A participat apoi la procesiunea cu moaștele Sf. Ierarh Andrei organizată prin centrul municipiului Sibiu.

Vineri, 30 noiembrie. A slujit Sfânta Liturghie alături de Preasfințitul Părinte Ilarion Făgărașanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, și un sobor de preoți și diaconi, și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. În cadrul Sfintei Liturghii, teologul Nicușor Popa a fost hirotonit diacon, iar diaconul Lucian Ioan Pavel a fost hirotonit preot pentru Parohia Săsăuș, Protopopiatul Agnita, județul Sibiu. La final, Înaltpreasfinția Sa a acordat câteva distincții eparhiale: părintele Doru Gheaja a primit distincția „Crucea șaguniană pentru preoți”, în semn de recunoștință pentru întreaga sa activitate de promovare a valorilor patriotice și culturale. De asemenea, pentru implicarea în organizarea *Întâlnirii Internaționale a Tinerilor Ortodocși* din 6-9 septembrie 2019, au primit distincția „Crucea șaguniană pentru laici” Conf. Univ. Dr. Daniela Preda, Dana Mitea și Prof. Carmen Jinariu.

Pr. Dr. Cristian VAIDA

CONȘTIENT ȘI INCONȘTIENT ÎN INTELIGENȚA SOCIALĂ (II)

– cunoașterea de sine, premisă a relațiilor autentice

Am văzut în materialul anterior că, în primul rând, atât conștientul, cât și inconștientul există și, în al doilea rând, că, vrând-nevrând, interacționează în viața persoanei. Într-adevăr, este un mister al creației funcționarea complexă și multistadială a persoanei. Așa cum spuneam, problema este că tot ceea ce noi, ca oameni, am experimentat în viață nu se pierde, ci se transformă și se înmagazinează undeva. Chiar dacă anumite lucruri dispar din sfera conștientului și nu mai știm că știm anumite lucruri, informațiile respective continuă să ființeze subliminal. Acestea apar la suprafață atunci când este nevoie. Amintesc, pe scurt, două exemple.

În primul, mă aflu la facultate în cadrul examenului scris la o anumită disciplină și, îmi amintesc și acum, cu câtă vervă și bucurie le povesteam colegilor cât de mult am scris și cât de creativ am fost în timpul examenului, încât am reușit să umplu nu mai știu câte coli de format A4 în doar două ore. Lucrurile nu se opresc aici. Reușeam uneori să scriu mult mai mult decât informațiile conținute în cursul la disciplina respectivă, dând și alte exemple și făcând diferite analogii, de care eram convins că își oferă contribuția la nuanțarea și aprofundarea ideilor din curs. În cele mai multe dintre cazuri rezultatele erau pe măsura așteptărilor mele, convingerile fiindu-mi astfel confirmate. Acesta este un exemplu despre importanța inconștientului.

Al doilea exemplu promis este de dată mai recentă și se referă la rolul meu ca profesor de psihologie la liceu. Atunci când ajung să le vorbesc elevilor despre „ipostazele psihicului” – conștient, subconștient, inconștient – am obiceiul de a mă folosi de ceea ce psiho-pedagogia ar numi „suport intuitiv”. Pentru a putea înțelege mai bine ideile despre complexitatea supraetajată a psihicului uman, obișnuiesc să desenez pe tablă o linie ondulată reprezentând suprafața apei și apoi schitez un ice-berg al cărui vârf piramidal se înalță deasupra apei – conștientul –, apoi se vede încețoșat o parte din trunchi imediat sub linia unduitoare – subconștientul –, pentru ca adâncimile întunecoase ale apei, adâncimi care cuprind cea mai mare parte a corpului de gheață, să fie o figură a inconștientului. Tare mândru de analogia pe care eu am „descoperit-o”, după ce am făcut în câteva rânduri treaba aceasta, nu mică

mi-a fost mirarea când am citit aceste rânduri referitoare la un vis pe care îl analiza nimeni altul decât Jung: „Cel care visează coboară în propriile sale profunzimi iar drumul îl conduce spre o apă misterioasă. (...) Drumul apei, care merge întotdeauna în jos, trebuie parcurs de cel care vrea să recupereze comoara... Apa este simbolul cel mai cunoscut al inconștientului... Și în acest caz, visătorului, care tinde spre înalțuri luminoase, i se impune necesitatea coborârii în adâncuri întunecoase ca o condiție indispensabilă a ascensiunii. În adâncuri pâdesc pericole pe care cel înțelept le evită...” (Jung, 2003, pp. 26, 27, 28).

Am rămas perplex în fața acestei descoperiri, cu atât mai mult cu cât eu, de destul de multă vreme, n-am mai pus mâna pe cartea „Arhetipurile și inconștientul colectiv”. Dar odată am citit această lucrare și, deși se părea că am uitat-o, de fapt nu s-a întâmplat așa. Informația a apărut exact când am avut nevoie de ea.

În timp, lucrurile s-au așezat subliminal (sub-limită) și funcționarea complexă și misterioasă a psihicului le-a adus la suprafață, la lumină, ca o dovadă a unității de sine a persoanei și ca o dovadă sui-generis a existenței dinamice a inconștientului și a colaborării acestuia cu dimensiunea conștientă a psihicului.

Deși concepția mai veche a inconștientului se prezintă de-o manieră mai restrictivă, în sensul că ar cuprinde tendințele înfrânte, înăbușite ale conștientului, frustrările și refulările, psihologia mai nouă vine să confirme – așa cum se poate vedea și din cele două exemple de mai sus – rolul organizator al inconștientului care se adevărește în aceea că energizează și dinamizează viața psihicului, facilitează procesul creator și asigură unitatea Eului (Zlate, 2006, p. 91).

Acest lucru se întâmplă la nivel emoțional. Mai marile sau mai micile gafe pe care omul le poate face se întâmplă mai ales în momentele de viață legate de bucurie, tristețe, ură sau iubire. Emoțiile sunt imprevizibile, deci și manifestările inconștientului sunt imprevizibile, datorându-se tocmai acelor situații provocatoare din viață care răspund acumulărilor mele depozitate în inconștient.

Sigur că în această relație circulară dintre conștient și inconștient, relație care uneori îmbracă forma unei lupte,

conflictul este de multe ori reprimat pentru că este interzis din perspectivă morală sau socială. Însă acest conflict nu dispăre decât din planul conștient. E la fel de real în planul vieții psihice interioare și, imprevizibil, dar sigur, într-un fel sau altul, va ieși la suprafața comportamentului.

Să luăm un exemplu, pe care mi-aș dori să-l pot numi neuzual. Să zicem că unui copil i se repetă suficient de des de către părinți că este prost. El caută tot felul de justificări și compensări ale acestei situații presante pentru el, acestea fiind eforturi ale persoanei lui psihice de a supraviețui și de a nu se descompune în fața presiunii exercitate de jignirile adresate de către persoanele semnificative din viața lui, părinții. Copilul nu se poate revolta împotriva părinților deoarece atitudinea aceasta ar determina o complicație suplimentară a relației și ar introduce noi riscuri. În ciuda acestei lupte cu sine, copilul devine victimă sigură a mesajului emoțional de respingere pe care părinții i-l transmit cu regularitate. El chiar va începe să creadă că așa este și, astfel programat inconștient, va considera tot mai multe situații mai neplăcute și oarecum firești de viață ca rezultat al prostiei lui. Cert este că nici reușitele pe care le poate înregistra nu-i vor aduce satisfacții, copilul apreciind automat că ele s-ar datora unor factori exteriori lui însuși și nicidecum vreunei înzeștrări sau abilități personale.

Și acest copil, peste ani, ajunge adult și de fiecare dată când viața îi aduce înaintea situații firești de nereușită, el va vedea lucrurile amplificat, hiperbolic, și se va simți iară și iară lovit în amorul lui propriu. Ori vă dați seama ce ar putea însemna asta în condițiile în care acest adult are acum o poziție de autoritate, adică o poziție care echivalează semnificativ cu autoritatea părintească pe care, de data aceasta, el o va exercita asupra altor persoane. Să zicem că este o persoană puțin mai sensibilă...

Bibliografie:

1. Carl Gustav JUNG (2003). *Arhetipurile și inconștientul colectiv*, traducere din limba germană de Dana Verescu și Vasile Dem. Zamfirescu, Editura Trei, București.
2. Mielu ZLATE (2006). *Fundamentele psihologiei*, Editura Universitară, București.

Pr. Dr. Ciprian Valentin BÎLBĂ

Cuvânt la înmormântarea Părintelui Nicolae Coman

„de Cel Ceresc te-ai legat, la Cer te vei sui” (Cuvântul Sf. Vasile cel Mare la Praznicul Nașterii Domnului)

Aceste cuvinte ale sf. Vasile cel Mare, cu care IPS Părinte Mitropolit Laurențiu își încheia Pastorală de anul acesta la Praznicul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, sunt atât de potrivite Părintelui Nicolae Coman. Încă de copil a fost legat de Cel ceresc, de Fiul lui Dumnezeu, și prin El de cele Cerești, iar acum a venit timpul să se suie la cer, în glas de colinde, acolo unde Hristos Domnul a ridicat firea umană și a așezat-o de-a dreapta Tatălui, ca să continue slujirea Celui pe care L-a slujit aici, pe pământ, 68 de ani ca preot.

Scriitorul francez Andre Marlaux spunea că „Omul este ceea ce se face”. Omul nu este o ființă autonomă care se definește prin el însuși. Ortodoxia ne spune că omul este chip al lui Dumnezeu și care este „programat”, prin darul baptismal al Duhului Sfânt, să se nască la viața cea nouă și să devină fiu al lui Dumnezeu după har, după care să primească darurile Duhului Sfânt prin Taina Mirungerii, ca apoi să crească și să se hrănească din Trupul și Sângele lui Hristos pentru a ajunge la vârsta plinătății lui Hristos. Acest „program al harului” ne introduce în această „filiație spirituală”, dar care se realizează progresiv în colaborare cu harul Duhului Sfânt dar și în relație cu semenii. Așadar, omul nu se creează de la el însuși, plecând de la nimic; el se formează, în primul rând, în relația cu Dumnezeu și cu alții, plecând de la harul baptismal, de la ceea ce alții

– părinții, în special mamele, dascălii, preoții și alții – îi transmit. Afirmăm că un individ nu poate deveni singur persoană. El are nevoie de Dumnezeu și de ceilalți. Persoana presupune altruism. Ea, persoana, se construiește în interiorul unei tradiții și al unei memorii, prin legăturile sale cu oamenii prezentului și trecutului care sunt vii. Orice persoană este, într-o anumită măsură, o moștenire, o făptură a lui Dumnezeu sortită să devină fiu/fiică, apoi, mai târziu, un tată/o mamă responsabili și în același timp liberi care să-I mulțumească lui Dumnezeu pentru toate și să-și exprime recunoștința față de toți cei care l-au format ca om, dar mai ales ca om al lui Dumnezeu.

Așa se face că și Părintele Nicolae a profitat din plin de această moștenire, născându-se în interiorul unei tradiții curate și frumoase, în satul Deal, unde numele lui Dumnezeu era pretutindeni. În acest sat a slujit popa Cosma, un martir al secolului al XVIII-lea. Acesta împreună cu preoteasa, care avea un prunc ce-l alăpta la sân, și care i-a murit înghețat la sân în închisorile din Sibiu, în ajunul Crăciunului, nu au vrut să renunțe la credința Ortodoxă. Scriitorul bisericesc Tertulian spunea că „sângele martirilor este sămânța creștinilor”. Îmi spunea Părintele Nicolae că satul Deal a dat 40 de preoți, afară de preotese, numai

(continuare în p. 6)

Prot. Dănuț BENGA

Șaguna și Pușcariu la înființarea ASTREI – o prietenie din satul Veneția de Jos, județul Brașov

Studiu dedicat Marii Uniri de la 1 decembrie 1918 și făuritorilor ei (IV)

Fostul internat din Veneția de Jos

Pușcariu și statutele aprobării Astreii

Și „minunile” pretorului din Veneția de Jos nu se opresc aici. Nu doar că propune o mișcare revoluționară prin cultură și literatură, ci participă cu toată forța și priceperea, dând mărturie despre toată experiența sa de până atunci. Ziarul „Gazeta Transilvaniei”, în numărul 44 din 3 iunie 1861 – deci încă era pretor la Veneția de Jos scrie că Ioan Pușcariu „face onoare națiunii” și „poate servi de exemplu tuturor șefilor de jurisdicțiuni”. Acesta este și motivul pentru care este adus la Sibiu și ales deputat (1863-1864) și membru în senatul de la Viena, iar în 10 iulie 1864 este decorat cu Ordinul Coroana de fier clasa a II-a și ridicat la rang de „cavaler”.

Dar mai există un motiv pentru care Pușcariu nu poate fi trecut cu vederea atunci când se vorbește despre începuturile Astreii. Aceasta, pentru că Ioan Pușcariu trebuie să fie considerat și ca autor sau poate și doar ca și co-autor al statutelelor asociației. Într-o scrisoare a sa autografă, Ioan cav. de Pușcariu îi transmite lui Elie Miron Cristea, primul viitor patriarh al României, în anul 1909, pe atunci asesor consistorial la Sibiu, cum s-au petrecut lucrurile cu înființarea Asociațiunii, dar și cu primele ei statute [Plămădeală, ÎPS Dr. Antonie, *Astra...*, p. 45-46]. Sfântul Ierarh Andrei Șaguna spune că Statutele Astreii, prezentate spre aprobare, au fost alcătuite de el din trei proiecte, cel al lui Timotei Cipariu, al lui George Barițiu și cel al lui Ioan Pușcariu, din care el a făcut un al patrulea. Pușcariu, în schimb, în scrisoare spune că ierarhul „a zis așa ca să nu vatăm pe ceilalți prin acceptarea în întâietate a proiectului meu”. [Plămădeală, *Pagini...*, p. 191].

Acest aspect este verificabil deoarece la ședințele Constituantei din 1861 Cipariu a fost absent, Barițiu și l-a retras pe al său, iar Șaguna nici măcar nu a făcut parte din comisia de alcătuire a Statutelor. Dimpotrivă, Pușcariu a fost activ în comisie, ba chiar și raportor al ei. Cu siguranță și-a apărat proiectul, cel mult l-a modificat și perfecționat [Plămădeală, *Astra...*, p. 46]. În monografia istorică dedicată marelui mitropolit Andrei Șaguna [Lupaș, *op. cit.*, p. 245 ș.u.] editată de Ioan Lupaș chiar în anul morții lui Pușcariu, 1911, nu pomenește de rolul decisiv jucat de cavaler în scrierea Statutelor și aprobarea lor, doar lasă să se înțeleagă subtil acest lucru. De altfel, lucrarea lui nu era despre Pușcariu, ci despre cum a luptat marele episcop ca Asociația să aibă un statut votat și acceptat de toată lumea.

După Mitropolitul Andrei Șaguna, primul președinte al ASTREI, urmează ca președinte Vasile Ladislau Pop (1867-1874), profesor de matematică la liceul din Blaj (1842-1845) și vicepreședinte al Guvernului Transilvaniei. În timpul președinției sale se înființează revista „Transilvania” (1868), organul de presă al Astreii. La Adunarea Generală a Astreii de la Deva (1874), el rostea frumoasele cuvinte testament: „Idea înființării Asociațiunii nu numai că e măreață, dar trebuie să o considerăm ca o inspirație divină, purceasă din îngrijirea părintească de a nu da peirei un popor ales”. [Elie Dăianu, *Al doilea președinte al „Asociațiunii”*: Vasile L. baron Pop (1819-1875), Sibiu, 1925. (spicuim din această lucrare: *Andrei Șaguna i-a organizat o primire sărbătorească în capitala Imperiului, la 22 noiembrie 1859, la care a rostit următorul toast: „În cinstea... fiului preotului unit de la Berindu (localitatea de naștere a lui Vasile Pop, n.n.)!”*. Sărbătoritul a răspuns: „Închin pentru episcopul ortodox, lăudându-l că a înlăturat peretele de despărțire ce a fost până azi între frați, fii ai aceleiași mame, ai națiunii române.”]. După un an de la această alocuțiune, va trece în lumea vremelnică în cea veșnică.

Mic excurs: 100 de florini de la Mitropolitul Andrei Șaguna pentru școala din Veneția de Jos?

Într-un alt registru de dimensiuni mari, intitulat *Monumentul marilor donatori ai Bisericii ortodoxe din Veneția de Jos, început în anul 1869 și dedicat zilei hramului bisericii, Adormirea Maicii Domnului* [Este posibil să fie în legătură cu ziua sacrificiului marelui ocrotitor al Țării Făgărașului, Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu, și al Mănăstirii de la Sâmbăta de Sus, căci la Veneția de Jos Maria Tereza a dat ordin ca biserica creștinilor ortodocși din sat, în 1700 vreo 300 de familii, să fie predată uniților, care erau doar câteva familii. Dacă la Râușor, nu departe de Veneția de Jos, ortodocșii și-au păstrat hramul bisericii lor, Sfânta Cuvioasă Parascheva, după ce și-au ridicat o alta din nou – hram care nici nu există în calendarul unit, tot așa și ortodocșii venețeni, mai ales că în lucrarea lui Valeriu Literat din 1930, *Biserici vechi din Țara Oltului*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, ediția 1996, p. 22-29, este pominită doar cu hramul Sfânta Cuvioasă Parascheva, fără să spună nimic despre *Adormirea Maicii Domnului*, deși o descrie pe aceasta.

Pr. Alexandru SOCACIU

TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

În pragul sărbătorii Centenarului Marii Uniri a apărut la Editura Trinitas a Patriarhiei Române lucrarea Părintelui Academician Mircea Păcurariu, *Mucenici și făuritori ai Unirii*. Lucrarea cuprinde peste 100 de biografii ale făuritorilor Marii Uniri și listele complete ale tuturor delegațiilor la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 2018. Volumul își dorește să sublinieze contribuția majoră pe care Biserica Ortodoxă a avut-o la promovarea conștiinței identității și a unității spirituale a neamului românesc, după cum subliniază în cuvântul de binecuvântare Preafericitul Părinte Patriarh Daniel. Lucrarea este structurată în cinci capitole care debutează cu o introducere consistentă în cadrul căreia autorul descrie contextul istoric ce a premers înfăptuirea Marii Uniri, precum și evenimentele propriu-zise din decembrie 1918. Transilvănenii au fost alături de frații lor de dincolo de Carpați care erau deja parte a Regatului României, prin acțiuni naționale sau prin înrolarea în armată. Cu un bogat material fotografic, lucrarea vine și să mărturie despre prezența preoților, organizați sub comanda preotului Constantin Nazarie, în cadrul Serviciului Religios de pe lângă Cartierul General al Armatei

MUCENICI ȘI FĂURITORI AI UNIRII

PREOT ACADEMICIAN
MIRCEA PĂCURARIU

Peste 100 de biografii ale făuritorilor Marii Uniri și listele complete ale delegațiilor la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia (1 decembrie 1918)

Române. Prin acțiunile lor, preoții au fost acuzați de trădare sau de uneltire împotriva statului, sute dintre ei fiind deportați de autoritățile maghiare în perioada 1916-1918 în județul Sopron din vestul Ungariei, unde au fost supuși la cazne. Totodată mulți dintre ei au fost chiar judecați, condamnați la cele mai grele pedese, dacă nu chiar la pedeapsa capitală. Aceasta din urmă nu a mai fost pusă în aplicare datorită sfârșitului Primului Război Mondial. Lucrarea ne prezintă inclusiv pătimirea familiilor preoților arestați și deportați, acestea fiind nevoite să se refugieze, lucru pe care l-au făcut și alți 146 de preoți din tot Ardealul și Banatul care nu au fost arestați.

Peste 100 de biografii ale persoanelor din cadrul clerului, și nu numai, care au luptat pentru înfăptuirea Marii Uniri sunt creionate cu multă acrivie de către Părintele Academician Mircea Păcurariu și însoțite de un bogat material fotografic pentru fiecare dintre ei.

Lucrarea se constituie astfel într-o enciclopedie a martiriului și muceniei Bisericii Ortodoxe Române pentru îndeplinirea acestui deziderat pentru care slujitorii Săi, alături de toți credincioșii, au înțeles că libertatea se plătește și pentru libertate se moare!

Mitropolitul Laurențiu

Cuvânt la înmormântarea Părintelui Nicolae Coman

(urmare din p. 4)

în zilele noastre. Cred că este satul din Ardeal care a dat cei mai mulți preoți, zicea Părintele Nicolae.

S-a născut într-o familie de țărani creștini și au fost șase frați. Cel mai mare, Vasile, a fost profesor, preot, protopop al Brașovului și episcop al Oradiei. Acesta i-a fost model. Părintele Nicolae a fost mezinul casei și a luptat din răspuțeri să facă școală. A urmat școala din sat, apoi școala pedagogică din Sibiu și un an la Brașov, pentru a susține bacalaureatul la Liceul „Andrei Șaguna”. A fost prima promoție căreia i s-a cerut să aibă examenul de bacalaureat pentru a putea să se înscrie la Institutul Teologic din Sibiu, pe care îl absolvă în anul 1950. În același an se căsătorește cu Eugenia Pleșa, fiica cântărețului bisericesc din Lunca Călnicului.

În anul 1950 este hirotonit de Mitropolitul Nicolae Bălan pentru Parohia Ciurmeric, din zona Întorsura Buzăului, județul Covasna.

Întreaga viață pastorală a Părintelui Nicolae, de 60 de ani ca paroh și 68 de ani de preoție, apare ca o desăvârșire a harismelor ce s-au manifestat în patru domenii mari: ca administrator, în activitatea liturgică, în predica și în paternitatea duhovnicească.

A fost un bun gospodar. S-a remarcat chiar dintru începutul activității pastorale, în Parohia Ciurmeric, unde a ridicat o biserică în mai puțin de șase ani. Într-o perioadă ostilă. După ce strânsese materiale pentru biserică, autoritățile de partid au venit să ia materialele pentru a face căminul cultural. Părintele s-a opus împreună cu credincioșii zicând: „Facem biserică și vom face și căminul dacă trebuie. Câțiva ani mai târziu, după anul 1958

începe o altă lucrare, la Parohia Codlea, și construiește o capelă, iar din anul 1971 continuă lucrarea fratelui său, Protopopul Vasile, în Cetate. Construiește turnul de la intrare, care fusese dărâmat în vremea cutremurului din anii 40 ai secolului XX. La acestea se adaugă și alte lucrări.

Activitatea liturgică

Se spune că Dogmatica este „coloana vertebrală” a Ortodoxiei, dar Liturgica este „viața”. Cultul este cel care ține vie Ortodoxia. Părintele Nicolae a fost în adevăratul sens al cuvântului un „preot bisericesc”. Slujbele erau viața lui. Mereu îl găseai în biserică, dimineața, seara. Slujea Sfânta Liturghie până la pensionare, dar și după aceea, aproape zilnic, cu o bucurie de nedescris. Era foarte atent la noile modificări făcute de Sfântul Sinod și se adapta

rapid. La acest început de secol, într-o lume secularizată și secularizantă, consumistă și desacralizată, viața liturgică este chemată să-și asume dimensiunea misionară omiletică și catehetică.

Omilia și cateheza

Ca preot, părintele Nicolae nu poate fi imaginat fără predică. A fost unul dintre cei mai conștiințioși preoți din Brașov. Și acum, după mai bine de o jumătate de veac de pastorație, își pregătea predica. Îi plăcea să vorbească la conferințe, întruniri, servicii religioase: botez, cununii, înmormântări, la Dumnezeiasca Liturghie. Îi răsunau, probabil, cuvintele marelui Pavel: „Vai mie, dacă nu voi binevesti” (I Cor. 9, 16). Totdeauna, părintele Nicolae pleca de la cuvântul Scripturii, pe care-l trecea prin experiența sa liturgică și duhovnicească și ajungea să facă trimitere și la moștenirea sa primită din satul său natal. Acum, spre sfârșit, făcea deseori referire la satul natal, la evlavia curată a țăranilor din Deal.

În paternitatea duhovnicească, am putea spune că a excelat. A primit pe toți oamenii care au venit la dânsul cu suferințele lor, cu dificultățile lor, cu păcatele lor, cu luptele lor. Pe toți i-a condus pe drumul către Hristos. Pe mulți i-a născut la viața în Hristos, i-a ajutat să crească și să devină maturi, să ajungă „la vârsta deplinătății lui Hristos” (Ef. 4, 13). A fost un părinte care a știut când să mângâie și când să mustre. Blandețea, milostenia și bunătatea au fost atributele care l-au caracterizat. Aceasta pentru că a fost legat permanent de cele Cerești.

Părinte, de Cel ceresc te-ai legat și la cer te vei sui pentru a sluji Mântuitorului Hristos în veac.

Dincolo de implicațiile soteriologice, religia, în general, „poate autoriza, legitimizează, permite și chiar necesită acțiuni violente în fața amenințărilor urgente, profanării simbolurilor sacre și a alterității extreme”, făcând loc inerentului conflict religios [Rogers Brubaker, „Religious Dimensions of Political Conflict and Violence”, *Max Weber Lecture No. 2016/05*, p. 10].

De foarte multe ori avântul spiritual a fost capacitat pentru a asigura un mănunchi potent de resurse morale, ideologice sau organizatorice și în vederea exercitării violenței politice, iar în anumite contexte poate legitimize și susține un conflict violent bazat pe fragmentarea și hipercompetitivitatea comunităților religioase.

Recentul conflict izbucnit între Patriarhia Ecumenică și Biserica Ortodoxă Rusă pe marginea acordării autocefaliei Bisericii Ortodoxe din Ucraina dovedește o dată în plus că stimularea structurală a heteronomiei și supralicitarea ei în domeniul religios se poate alinia cu stimulentele structurale pentru heteronomie în domeniul politic, ceea ce provoacă drept reacție accentuarea elementului etnoreligios, care îmbracă cu o valență religioasă rezistența față de aspirațiile expansioniste, ideologia neo-imperială, concurența și conflictele politice.

Fenomenul care trebuie urmărit pe fondul conflictului religios este conturarea intoleranței și escaladarea ei, adică adoptarea extremismului sau radicalizarea. Din punct de vedere terminologic, putem spune că aceste concepte au fost formulate relativ recent, începând cu era iluministă, dar conflictul religios s-a desfășurat după aceleași tipare de-a

Donatismul și ispita puritanismului (IX)

„Mânia lor după asemănarea șarpelui, ca a unei vipere surde, care-și astupă urechile ei” (Ps. 57, 4)

lungul istoriei și poate fi urmărit până în vremuri imemorabile, fiind nedespărțit de existența religiei, întrucât „religia are un potențial imens pentru violență”. Potrivit opiniei lui Mark Juergensmeyer, religia nu este fără vină, dar ea nu duce în mod automat la violență. Aceasta din urmă apare doar din fuzionarea unui anumit set de circumstanțe – politice, sociale și ideologice –, când religia ajunge să se alăture manifestărilor violente ale aspirațiilor sociale, orgoliului personal și mișcărilor determinate de schimbările politice. [Mark Juergensmeyer, *Terror in the Mind of God – The Global Rise of Religious Violence*, University of California Press, p. 10]

Aceste manifestări violente apar și se repetă indiferent de epocă, spațiu cultural sau religiile implicate. Am putea spune că există un set de parametri universali, iar identificarea lor (cu particularitățile de rigoare) ne invită la evidențierea unei paradigme sau cel puțin a câtorva elemente definitorii, care ne ajută să întrezărim într-o oarecare măsură caracteristicile unei mișcări religioase turbulente și mizele constituirii ei.

Prin însăși natura sa conflictul religios este intersecțional și acoperă un spectru foarte larg de atitudini ostile sau agresive, începând cu o lipsă de dispoziție față de alteritate, o sensibilitate sporită, vecină cu intoleranța, discursul ostil, instigator la ură și chiar acte de violență care merg până la crime în numele credinței (In. 16, 2).

Motivarea unor astfel de violențe este adesea complexă, ducând la concluzia că doar rareori conflictele religioase violente în Antichitatea târzie sunt motivate strict religios. De altfel, Wendy Mayer încercând să sistematizeze principalele cauze ale conflictului religios, identifică valențe politice, sociale, economice sau psihologice și consideră că acest fenomen foarte complex presupune o combinație a mai multor aspecte contestate: puterea, personalitatea, locul, spațiul, identitatea grupului. [Wendy Mayer, „Religious Conflict: Definitions, problems and theoretical approaches”, în *Religious Conflict*

from Early Christianity to the Rise of Islam, Wendy Mayer & Bronwen Neil (eds), De Gruyter, Berlin, 2013, p. 1-3]

Anselm Rink și Kunaal Sharma rezumă și ei o serie de explicații ale conflictului religios structurate la nivel macro, mediu și micro. Acesta din urmă este rezervat factorilor psihologici care determină radicalizarea religioasă, unde cei doi autori afirmă că persoanele care au trecut prin tragedii în viața privată ori au fost martorii unor acte de violență manifestă și ele o predilecție pentru conflictul religios. [„The Determinants of Religious Radicalization: Evidence from Kenya”, în *Journal of Conflict Resolution*, 2016, p. 1240-1241.] Această experiență contribuie la asumarea unui statut de victimă și, concomitent, la revendicarea unei poziții morale superioare care va deveni baza justificării comportamentelor deviante. Dar în mod paradoxal, în locul pasivității specifice victimei, acești dizidenți religioși îmbrățișează agresivitatea ca formă de exprimare a dezacordului.

Indiferent că alegem să vedem în această situație o înșelare demonică – urmând schemelor din spiritualitatea răsăriteană – sau doar un caz tipic de autoiluzionare din spectrul complexului mesianic, catalizatorul conflictului este pretinsa apartenență la un grup de „aleși ai lui Dumnezeu”, care au misiunea de a restaura prescripții religioase vechi (ca argument al autorității), iar ei sunt singurii capabili să interpreteze mesajul original, și să împlinescă poruncile divine chiar dacă aceste acțiuni îi aduc în conflict cu legile civile sau autoritățile seculare. Acest lucru nu înseamnă în mod automat că trebuie să-i supunem pe protagoniștii conflictelor religioase unor examinări psihiatrice pentru a detecta elementele patologice, ci pur și simplu că nu putem neglija miza personală a celor implicați, întrucât pot fi mânați doar de dorința de afirmare, pretinzând un statut excepțional care să le valideze propria percepție despre rolul pe care și-l atribuie în plan religios. De cele mai multe

(continuare în p. 7)

Asist. Dr. Dragoș BOICU

• AGENDA PASTORALĂ •

P.S. ILARION FĂGĂRĂȘANUL

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

Joi, 1 noiembrie. A oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Înălțarea Domnului” și „Sfântul Pantelimon” din curtea Spitalului Militar din Sibiu.

Sâmbătă, 3 noiembrie. A oficiat slujba parastasului la Biserica cu hramul „Sfânta Parascheva” din Brașov-Triaj.

Duminică, 4 noiembrie. A oficiat slujba Sfintei Liturghii la Biserica Azilului din Sibiu, cu hramul „Sf. Dimitrie Izvorătorul de Mir”.

Joi, 8 noiembrie. De sărbătoarea Sf. Arh. Mihail și Gavriil, la biserica din Perșani, a săvârșit Sfânta Liturghie. Seara, la Schitul „Nașterea Maicii Domnului” din comuna Șinca Veche, județul Brașov, a slujit Vecernia unită cu Litia și Utrenia la pomenirea Sf. Ierarh Nectarie de la Eghina.

Vineri, 9 noiembrie. A săvârșit Sfânta Liturghie la Schitul „Nașterea Maicii Domnului” din comuna Șinca Veche, județul Brașov.

Sâmbătă, 10 noiembrie. Preasfințitul Ilarion Făgărășanul a oficiat Taina Sfintei Cununii la biserica „Sf. Împărați Constantin și Elena” din orașul Victoria.

Duminică, 11 noiembrie. A oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din comuna Râul Sadului, Protopopiatul Avrig.

Duminică, 18 noiembrie. A oficiat Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Sfântul Apostol Andrei” din comuna Recea, sat Berivoi, județul Brașov.

Martți, 20 noiembrie. A participat la slujba de prăznuire a Sfântului Grigorie Decapolitul, ocrotitorul Mănăstirii Bistrița, Vâlcea.

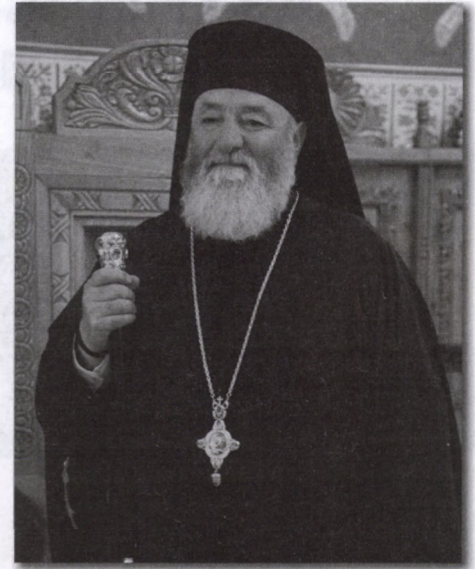
Miercuri, 21 noiembrie. În ziua praznicului Intrării în biserică a Maicii Domnului, a oficiat Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului” din comuna Recea, satul Dejani, județul Brașov.

Vineri, 23 noiembrie. Merge la București pentru a participa la evenimentele prilejuite cu ocazia Sfințirii Catedralei Mântuirii Neamului.

Sâmbătă, 24 noiembrie. Participă la ședința solemnă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Duminică, 25 noiembrie. A făcut parte din soborul de Ierarhi care a participat la slujba de sfințire a Catedralei Naționale, precum și la prima Sfântă Liturghie săvârșită aici de către Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului împreună cu Patriarhul României.

Martți, 27 noiembrie. A dat curs invitației Preasfinției Sale Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, de a partici-

pa la slujbele prilejuite de trecerea la Domnul a părintelui Arsenie Boca.

Miercuri, 28 noiembrie. La 29 de ani de la trecerea la cele veșnice a Părintelui Arsenie Boca, la Mănăstirea Prislop a fost săvârșită Dumnezeiasca Liturghie de către un sobor de arhieriei, preoți și diaconi, în frunte cu Preasfințitul Părinte Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei.

Ierod. Ciprian PĂSĂRICĂ

Donatismul și ispita puritanismului (IX)

(urmare din p. 6)

ori afirmarea nu se poate face decât prin contrast, cristalizată în opoziția fățișă față de o anumită practică morală sau învățătură, deconstruind și ridiculizând dogma rivală.

Totuși, la nivel intraconfesional dinamica și motivația conflictului este determinată nu de superioritatea unui principiu spiritual care servește ca suport ideologic, ci de pretențiile de superioritate ale unei persoane. Astfel în spatele diferendului doctrinar, moral sau canonic se găsește un conflict de autoritate, dublat adesea de unul de jurisdicție ca expresie a extensiei influenței celor implicați în disputa respectivă. Indiferent de motivele invocate de o grupare mai aparte sau dizidentă, ceea ce se remarcă de fiecare dată este tentația ultimă a eccleziocrației pe care o evidențiază Andrei Cornea: unitatea și totalitatea.

Această observație reflectă indirect faptul că alternativa religioasă din conflictul intraconfesional se conturează tocmai pe fondul unei toleranțe (pusă sub semnul iconomiei) și prin apel la alteritate sau diversitatea în opinie, dar după consolidarea propriei poziții și denunțarea unilaterală a conflictului – sub forma schismei – dizidenții recurg la manifestări intolerante care pot acoperi toată gama celor descrise mai sus, de la defăimare până la violențe fizice sau crimă.

Dacă inițiatorii acestor mișcări sunt, cel mai probabil, conștiinți de natura pur administrativă a scizunii, asta nu îi împiedică să-i fanatizeze pe susținătorii lor, disimulând propriile agende și preocupări mundane în teme morale și dogmatice, a căror gravitate este exagerată și denaturată, transformându-le în învățături-cheie sau probleme de viață și de moarte. De aceea cel mai adesea grupările „schismatice” sfârșesc, în timp, în mod natural, să fie considerate „eretice”, ca urmare a alterării conținutului dogmatic, care, inițial, reprezenta fondul comun al facțiunilor beligerante.

Incluzând violența fizică printre formele de manifestare a conflictului în cadrul grupărilor care ajung să își dispute monopolul asupra „ortodoxiei”, apare categoria mărturisitorilor și chiar a martirilor. Valoarea și impactul simbolic al muceniciei diferă în funcție de fiecare cultură, dar ceea ce se constată la nivelul facțiunilor desprinse este fenomenul numit astăzi al radicalizării, ceea ce înseamnă că martiriul sau căutarea lui denotă valoarea absolută a unui mod de viață radical.

Este o formă de zelotism care poate apărea în sânul oricărei religii, fanatismul fiind prevestit de monopolizarea adevărului, privatizarea credinței, revendicarea rolului de unic intercesor între om și divinitate și asumarea în exclusivitate a unui mandat de propovăduire a adevărului denaturat prin

mijloace care nu au nimic de-a face nici măcar cu respectarea demnității umane a potențialilor prozeliți.

În acest spectru intraconfesional putem include conflictele dintre Bisericile Ortodoxe pe marginea jurisdicției, schismele, precum și toate asociațiile de tip religios aparent inofensive care dezvoltă un program liturgic aparte față de cel al comunității-mamă, dar și grupările de tineret, care inoculează membrilor un sentiment general de superioritate, pe care aceștia îl manifestă disimulat sau fără rezerve în grupurile sociale din care fac parte.

Sofian Boghiu îi avertiza pe membrii unei astfel de asociații cu privire la „capcanele falsei credințe” care invită la polarizare și generează, în cele din urmă, o stare conflictuală între membrii aceleiași Biserici. Printre cele mai riscante atitudini număra **pietismul** sau sentimentalismul care se concentrează pe „surrogate ale ortodoxiei” și cultivă o rânduială proprie, vecină cu superstiția, **intelectualismul** care provoacă o răcire a vieții spirituale și duce la izolarea de comuniunea cu Hristos și **criticismul** ca exteriorizare a unei pretinse superiorități și, deopotrivă, a ignoranței. [Sofian Boghiu, *Smerenia și dragostea, însușirile trăirii ortodoxe*, ed. a II-a, București, 2002, p. 56-57, 94 ș.u.]

Toate aceste manifestări trădează autosuficiența care desensibilizează practicantul oricărei religii, îi alterează reperele morale și îl atașează unei axiologii alternative. Prin urmare adevăratele cauze ale conflictului religios sunt mai degrabă de natură etică și țin de patologia conștiinței morale și implică ipocrizia, insensibilitatea, infantilismul și labilitatea morală care au ca efect falsificarea și/sau parțializarea Adevărului revelat.

O dată creată această (in)dispoziție afectivă față de ceea ce nu îi este propriu, pentru că refuză din comoditate sau orgoliu să accepte și să cunoască orice altceva din afara cercului strâmt în care conștiința sa este captivă, dizidentul religios se îmbarcă pe calea radicalizării sau a confruntării problemelor printr-un act de respingere brutală care încununează astfel înțelegerea simplistă a fragmentului de informație pe care crede că îl posedă.

În mod paradoxal, posedat de certitudinea propriilor valori, încremenit pe calea credinței și blocat la o interpretare arbitrară a textelor sacre, dizidentul devine fundamentalist și nu ratează nici un prilej pentru a-și dovedi îngustimea în abordarea unor teme mai nuanțate, plasându-se categoric într-una dintre extreme, pentru ca în cele din urmă să acționeze contrar principiilor pe care le afișează și le promovează.

Am putea spune chiar că în rândul membrilor grupărilor religioase există predispoziția pentru o ruptură de ecclesia-mamă în numele unei vieți spirituale „superioare” și este o consecință directă a dublului-standard pe care îl practică dizidenții, adoptând în numele păcii interioare un conflict cu autoritatea stabilită și unanim recunoscută, contestându-i legitimitatea de a mai conduce ecclesia respectivă, denunțându-i viziunea și metodele, acuzând-o de deviere de la adevărul revelat, anunțând reforma și întoarcerea la idealul religios original. Dar modul în care se face tranziția de la proiectul unei înnoiri spirituale personale la demararea unei cruciade menite să purifice întregul edificiu instituțional este extrem de subtil și necesită o cercetare interdisciplinară care să observe mai ales aspectele sociologice și psihologice care marchează această evoluție.

Interesant este că autonomia, respectiv înnoirea revendicată, nu rezolvă problema de fond și de aceea, de cele mai multe ori, în urma desprinderii dintr-un grup religios, dizidenții vor mai trece printr-o succesiune de fragmentări în căutarea unei identități care să corespundă exigențelor fiecărui lider mai important. Un exemplu cât se poate de grăitor îl reprezintă pentru posteritate gruparea donatistă, care, în urma schismei, a evoluat în funcție de diferențele de opinii dintre principalii lideri și a trecut prin fragmentări succesive în căutarea unei poziții aparte, din care au rezultat 6 facțiuni: rogaristii – cei mai moderați, urbanistii, claudienii, primianistii, maximianistii și violenții circumcellioni.

Prin urmare, dacă în cazul conflictului interreligios și interconfesional este postulată aproape întotdeauna un cumul de factori politici, economici, sociali și culturali care își găsesc expresia într-o formă religioasă, fiind vorba, în ultimă instanță, de o competiție și de afirmarea superiorității proprii poziții, atunci când avem în vedere conflictul intraconfesional suntem martorii celei mai pure forme de subiectivism, iar manifestările ei țin de patologia conștiinței morale. Fundamentalismul și radicalizarea nu au nimic de-a face cu religia, ci doar folosesc elementul spiritual pentru a justifica o profundă nevoie de atenție și de afirmare. Pe calea autodesoperirii, care presupune această nevoie ontologică de a da un sens și de a umple un gol al conștiinței în căutare de repere, se alege soluția cea mai facilă, îngroparea talantului și limitarea la puținul cunoscut, și astfel, în funcție de respectivele fragmente, dizidentul își creează idoli după chipul și asemănarea sa.

• TELEGRAFUL EVENIMENT •

IPS Laurențiu a participat la manifestările din Alba Iulia dedicate Centenarului Marii Uniri

Alba Iulia a fost de 1 decembrie locul unde mulțimi de români din toate colțurile țării au venit pentru a se ruga împreună și a sărbători împlinirea celor 100 de ani de la Marea Unire. Aceștia s-au bucurat de binecuvântarea Patriarhului Ierusalimului, a Patriarhului României și a ierarhilor din țară și străinătate. Cu steaguri în mâini, înveșmântați în straiile populare, românii au interpretat împreună cântările bisericești de la sfintele slujbe și, mai ales, cântecele patriotice specifice acestui moment unic.

Ziua care a intrat în istoria poporului român ca marea sărbătoare a Centenarului Marii Uniri a fost binecuvântată prin slujbele religioase oficiate de oaspeții veniți la Alba Iulia în acest moment foarte important pentru neamul nostru. Binecuvântarea adusă în seara din ajunul sărbătorii de Preafericitul Părinte Teofil al III-lea, Patriarhul Ierusalimului și al întregii Palestine, de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și de ierarhii români din țară și din străinătate, întâmpinați la Catedrala Reîntregirii, a fost primită de inimile românilor veniți la Alba Iulia. Aceștia au participat în zorii zilei de 1 decembrie la Sfânta Liturghie săvârșită de Înaltpreasfințitul Părinte Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, împreună cu 21 de ierarhi, preoți și diaconi, în Catedrala Reîntregirii. Cu steaguri în mâini, înveșmântați în straiile populare, românii au interpretat împreună răspunsurile liturgice și, mai ales, cântecele patriotice.

După Sfânta Liturghie, cei doi patriarhi și alți ierarhi care au venit să participe la sărbătoarea de la Alba Iulia au fost întâmpinați de soborul slujitor pe treptele Catedralei Reîntregirii, unde a fost oficiat Te Deum-ul la Ziua Națională. La finalul slujbei religioase, Patriarhul României a transmis tuturor celor prezenți mesajul de binecuvântare și de felicitare cu ocazia împlinirii celor 100 de ani de la Marea Unire din 1918. Au fost prezenți la Te Deum numeroase oficialități centrale și locale, custodele Casei Regale, Majestatea Sa Margareta, Alteța Sa regală Principele Radu, dar și numeroase oficialități din oraș și

comune din întreaga țară care au însoțit delegațiile și au adus portul popular specific fiecărui colț de țară.

Sfințirea Monumentului Unirii

Programul sărbătorii a continuat în Sala Marii Uniri, unde s-a dat citire Rezoluțiunii Adunării Naționale de la Alba Iulia. Mai apoi au avut loc ceremonia de primire a soliilor din cetățile de scaun și dezvelirea și sfințirea celor două plăci omagiale cu numele celor 1.228 de solii venite la Alba Iulia în 1 Decembrie 1918. Aceste momente au fost însoțite de cântece patriotice, mesaje din partea soliilor și scenete istorice. Sărbătoarea a continuat cu parada portului popular și reconstituirea istorică a Marii Adunări Naționale, momente desfășurate în Piața Tricolor.

În continuare, cei doi patriarhi au sfințit Monumentul Unirii situat în Piața Unirii din Cetatea Alba Iuliei. Monumentul a fost ridicat special pentru această zi de sărbătoare și este format din patru cruci unite în partea superioară, simbolizând cele patru provincii românești care s-au unit la 1 Decembrie 1918. Monumentul are o înălțime de 20 de metri și este situat în apropierea Podului Unirii.

Ziua a continuat cu o ceremonie de inaugurare a Podului Unirii și a Monumentului Unirii, în prezența președintelui României, Klaus Werner Johannis, a altor oficialități și a mulțimilor de români venite să se bucure de această mare sărbătoare a națiunii.

Pe Bulevardul „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia a avut loc unul dintre cele mai așteptate momente din programul dedicat Centenarului Marii Uniri: defilarea trupelor militare și a tehnicii pregătite pentru acest moment de sărbătoare.

Întâmpinare solemnă la Alba Iulia

Preafericitul Părinte Teofil al III-lea, Patriarhul Ierusalimului și al întregii Palestine, și Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu delegațiile din Țara Sfântă și de la Patriarhia Română,

ierarhi din toate provinciile românești și din diasporă au sosit vineri, 30 noiembrie, în vechea cetate a Marii Uniri pentru a participa la manifestările duhovnicești și culturale dedicate Centenarului Marii Uniri. Ierarhii au fost întâmpinați de Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei, împreună cu membrii Administrației eparhiale, preoțimea din eparhie și mulțimi de credincioși din Transilvania și din toate celelalte părți ale României.

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a oficiat un Te Deum în Catedrala Reîntregirii, împreună cu un sobor de preoți și diaconi, iar la final le-a urat bun venit oaspeților în cetatea unde s-a născut România Mare. În cuvântul adresat la acest moment deosebit pentru cetatea din inima țării, ierarhul a mulțumit pentru binecuvântarea adusă de cei doi întâistătători ai Bisericilor din Ierusalim și din România la cea mai importantă sărbătoare a țării. „Acum, când comemorăm acel act istoric, la sărbătoarea Centenarului, sunteți prezenți aici, Preafericite Părinte Patriarh Daniel, ca să-i sporii frumusețea spirituală. Puteți face aceasta ca unul care, înaintea tuturor, ați adus cel mai mare și mai concret omagiu unității de credință și de neam prin construirea Catedralei Naționale, peste care, în 25 noiembrie, s-a pus pecetea sfințeniei. (...) Cât de generoasă este pronia divină cu noi, românii, pentru că la această grandioasă sărbătoare este prezent, în cel mai istoric oraș al neamului românesc, Preafericitul Părinte Teofil al III-lea, Patriarhul apostolic al Ierusalimului și al întregii Palestine. Ați venit la noi, Părinte Patriarh, ca să ne aduceți harul, lumina și bucuria Betleemului, Taborului, Golgotei, Sfântului Mormânt și Eleonului”, a spus IPS Arhiepiscop Irineu.

De la Catedrala Națională la cea a Reîntregirii

Preafericitul Părinte Patriarh Teofil al III-lea a mulțumit în cuvântul său pentru primirea deosebit de frumoasă de care a avut parte la Alba Iulia, orașul simbol pentru unitatea românilor. „Simt o deosebită mulțumire pentru că ne-am învrednicit ca, în aceste zile, să fim părtașii acestei duble sărbători pe care o prăznuiește atât România, cât și Patriarhia Română. Bucuria dumneavoastră izvorăște atât din prăznuirea Sfântului Andrei, Apostolul cel întâi chemat, cât și din sărbătoarea Centenarului”, a spus Patriarhul Ierusalimului.

De asemenea, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a mulțumit gazdelor pentru primirea atât de frumoasă la ceas de mare sărbătoare românească. „Ne-am bucurat că am ajuns în seara aceasta aici, în catedrala care a fost construită într-un an și jumătate și în care s-au sfințit coroanele regelui Ferdinand și reginei Maria și aici alături de catedrală a fost în 15 decembrie 1922 organizată încoronarea regilor României Mari, pentru că erau deja regi ai unui regat mai mic, dar aici au fost reîncoronați, pentru că țara a fost mult mărită, a fost deplină, reîntregită. Ne bucurăm că de la Catedrala Națională am venit la Catedrala Reîntregirii sau a Marii Uniri cu binecuvântarea Ierusalimului, a Sfântului Mormânt cel de viață purtător”, a spus Patriarhul României.

La final, Preafericirea Sa a oferit o cruce de binecuvântare și mai multe cărți de cult pentru Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia.

Ștefan MĂRCULEȚ

REDACTOR-ȘEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Academician Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. **Secretar de redacție:** Pr. Lect. Dr. Emanuel Tăvală. **Membri:** Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Conf. Dr. Lucian Grozea, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Dr. Vasile Gafton. **Responsabil ediție online:** Vicențiu-Dragoș Bășa.

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2018 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Tiparul executat la *Tipografia Șaguniana* – Sibiu